

EDUSKUNNAN VASTAUS 364/2010 vp

Hallituksen esitys lasten suojelemista seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä lasten suojelemista seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 282/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt hallituksen esityksessä tarkoitetun yleissopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 43/2010 vp).

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan Lanzarotel-la 25 päivänä lokakuuta 2007 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan

kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Laki rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 1 luvun 11 §:n 2 momentti, 8 luvun 1 §:n 5 momentti ja 6 §:n 3 momentti, 17 luvun 18 §:n 1 ja 4 momentti ja 19 § sekä 20 luvun 6 ja 7 §, 8 a §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11—13 §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 11 §:n 2 momentti laeissa 650/2004, 743/2006 ja 212/2008, 8 luvun 1 §:n 5 momentti ja 6 §:n 3 momentti laissa 1161/2005, 17 luvun 18 §:n 1 ja 4 momentti ja 19 § laissa 650/2004 sekä 20 luvun 6 ja 7 § sekä 10 §:n 2 momentti laissa 563/1998, 8 a §:n 1 momentti laissa 743/2006, 11 § laissa / , 12 § laissa / ja 13 § laissa 650/2004, sekä
lisätään 20 lukuun uusi 7 a, 8 b ja 8 c § seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

11 §

Kaksoisrangaistavuuden vaatimus

Vaikka teosta ei säädetä rangaistusta tekopai-
kan laissa, siihen sovelletaan Suomen lakia, jos
sen on tehnyt Suomen kansalainen tai 6 §:n
3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja
teosta säädetään rangaistus:

1) 11 luvun 5 tai 6 §:ssä, jos teko on sellainen
sotarikos tai törkeä sotarikos taikka osallisuus-
teko niihin, jota tarkoitetaan kulttuuriomaisuus-
den suojelemisesta aseellisen selkkauksen sat-
tuessa tehdyn Haagin vuoden 1954 yleis-
sopimuksen toisen pöytäkirjan 15 artiklassa;

2) 15 luvun 12 a §:n nojalla mainitun luvun
1—9 §:ssä;

3) 16 luvun 1—3 §:ssä ja vaikka rikoksen
kohteena on 40 luvun 11 §:n 2, 3 tai 5 kohdassa
tarkoitettu henkilö taikka ulkomainen virka-
mies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomio-
istuimen palveluksessa;

4) 16 luvun 13, 14 ja 14 a §:ssä ja vaikka lain-
kohtia sovelletaan mainitun luvun 20 §:n nojal-
la;

5) 17 luvun 18, 18 a tai 19 §:ssä;

6) 20 luvun 6, 7 tai 8 a—8 c §:ssä;

7) 20 luvun 1—5 §:ssä taikka 9 tai 9 a §:ssä,
jos teko kohdistuu kahdeksaatoista vuotta nuo-
rempaan henkilöön; taikka

8) 40 luvun 1—4 §:ssä, jos rikoksen tekijä on
kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulko-
maisen parlamentin jäsen.

8 luku

Vanhentumisesta

1 §

Syyteoikeuden vanhentuminen

Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja tör-
keän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön syyte-
oikeus vanhentuu aikaisintaan, kun asianomis-
taja täyttää kaksikymmentäkahdeksan vuotta.
Sama koskee kahdeksaatoista vuotta nuorem-
paan henkilöön kohdistunutta raiskausta, tör-
keää raiskausta, pakottamista sukupuoliyhtey-
teen, pakottamista seksuaaliseen tekoon, sek-
suaalista hyväksikäyttöä, paritusta, törkeää pari-
tusta, ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa.
Syyteoikeus vanhentuu rikoksen kohteena
olleen henkilön täyttäessä kaksikymmentä-
kolme vuotta, jos kysymyksessä on 20 luvun
8 b §:n 2 momentissa tarkoitettu lapsen houkut-
teleminen seksuaalisiin tarkoituksiin.

6 §

Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

Edellä 1 §:n 5 momentissa tarkoitettu rikoksesta ei saa tuomita rangaistusta sen jälkeen, kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut ja kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun rikoksen kohteena ollut henkilö on täyttänyt kaksikymmentäkahdeksan tai kaksikymmentäkolme vuotta.

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

18 §

Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittäminen

Joka valmistaa, pitää kaupan tai vuokrattavana taikka muulla tavoin tarjoaa tai asettaa saataville, pitää saatavilla, vie maasta, tuo maahan tai Suomen kautta muuhun maahan taikka muuten levittää kuvia tai kuvatallenteita, joissa sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti todellisuuspohjaisesti tai todenmukaisesti esitetään

- 1) lasta,
- 2) väkivaltaa tai
- 3) eläimeen sekaantumista,

on tuomittava *sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Lapsena pidetään kahdeksaatoista vuotta nuorempaa henkilöä sekä henkilöä, jonka ikää ei voida selvittää mutta jonka on perusteltua syytä olettaa olevan kahdeksaatoista vuotta nuorempi. Kuva tai kuvatallenne on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla todellisuuspohjainen, jos se on valmistettu tilanteesta, jossa lapsi on tosiasiallisesti ollut sukupuolisiveellisyttä loukkaavan toiminnan kohteena, ja todenmukainen, jos se erehdyttävästi muistuttaa valokuvaa-

malla tai muulla vastaavalla menetelmällä valmistettua kuvaa tai kuvatallennetta tilanteesta, jossa lapsi on sukupuolisiveellisyttä loukkaavan toiminnan kohteena. Todellisuuspohjaisen ja todenmukaisen määritelmiä sovelletaan vastaavasti 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

19 §

Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapito

Joka oikeudettomasti pitää hallussaan kuvaa tai kuvatallennetta, jossa 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti esitetään lasta, on tuomittava *sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapidosta tuomitaan myös se, joka on maksua vastaan tai muuten sopimalla hankkinut pääsyn 1 momentissa tarkoitettuun kuvaan tai kuvatallenteeseen niin, että se on hänen käytettävissään tietokoneen tai muun teknisen laitteen välityksellä ilman laitteelle tallentumista.

20 luku

Seksuaalirikoksista

6 §

Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Joka koskettelemalla tai muulla tavoin tekee kuuttatoista vuotta nuoremmalle lapselle seksuaalisen teon, joka on omiaan vahingoittamaan tämän kehitystä, tai saa tämän ryhtymään sellaiseen tekoon, on tuomittava *lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan myös se, joka on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremmalla lapsella, jos rikos ei 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla ta-

valla ole kokonaisuutena arvostellen törkeä. Lisäksi lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan se, joka menettelee 1 momentissa tai edellä tässä momentissa tarkoitettulla tavalla kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa, jos tekijä on lapsen vanhempi tai vanhempaan rinnastettavassa asemassa lapseen nähden sekä asuu lapsen kanssa samassa taloudessa.

Yritys on rangaistava.

7 §

Törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Jos

1) tekijä on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa taikka

2) lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä

a) kohteena on lapsi, jolle rikos lapsen iän tai kehitystason vuoksi on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa,

b) rikos tehdään erityisen nöyryyttävällä tavalla tai

c) rikos on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa lapselle hänen tekijää kohtaan tuntemansa erityisen luottamuksen tai muuten tekijästä erityisen riippuvaisen asemansa vuoksi,

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä* vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

7 a §

Rajoitussäännös

Lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä tai 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna törkeänä lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä ei

pidetä tekoa, joka ei loukkaa kohteen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja jonka osapuolten iässä sekä henkisessä ja ruumiillisessa kypsyydessä ei ole suurta eroa.

8 a §

Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta

Joka lupaamalla tai antamalla korvauksen saa kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon, on tuomittava *seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

— — — — —

8 b §

Lapsen houkutteleva seksuaalisiin tarkoituksiin

Joka ehdottaa tapaamista tai muuta kanssakäymistä lapsen kanssa siten, että ehdotuksen sisällöstä tai olosuhteista muuten ilmenee tekijän tarkoituksena olevan 17 luvun 18 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla valmistaa kuvia tai kuvataallenteita, joissa sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti esitetään lasta, taikka kohdistaa lapseen tämän luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettu rikos, on tuomittava *lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin tuomitaan myös se, joka houkuttelee kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon 8 a §:ssä tarkoitettulla tavalla taikka esiintymään sukupuoli-siveellisyttä loukkaavassa järjestetyssä esityksessä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun rikoksen yritys on rangaistava.

8 c §

Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen

Joka seuraa järjestettyä esitystä, jossa kahdeksantoista vuotta nuorempi henkilö esiintyy sukupuolisiveellisyttä loukkaavalla tavalla, on tuomittava *sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

10 §

Määritelmät

— — — — —
Seksuaalisella teolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista tekoa, joka tekijä ja kohteena oleva henkilö sekä teko-olosuhteet huomioon ottaen on seksuaalisesti olennainen.

11 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3 ja 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista kahdeksantoista vuotta täyttäneisiin henkilöihin kohdistuneista rikoksista, ellei asianomistaja

ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

12 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 1 §:ssä tarkoitetun kahdeksantoista vuotta täyttäneeseen henkilöön kohdistuneen rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

13 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Paritukseen ja törkeään paritukseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Sama koskee 8 b §:n 1 momentissa tarkoitettua rikosta, jossa ehdotetaan tapaamista tai muuta kanssakäymistä lapsen kanssa tarkoituksena valmistaa kuvia tai kuvatalenteita, joissa sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti esitetään lasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1220/1997, ja
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1220/1997, uusi 3 momentti seuraavasti:

3 §

Liiketoimintakiellon määräämisen edellytykset

— — — — —
Lisäksi liiketoimintakieltoon voidaan määrätä 2 §:ssä tarkoitettu henkilö, jos hän on liiketoiminnassa syyllistynyt:

1) rikoslain (39/1889) 17 luvun 18 tai 18 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn rikokseen tai sen yritykseen taikka osallisuuteen siihen;

2) rikoslain 17 luvun 19 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn rikokseen tai osallisuuteen siihen; taikka

3) kahdeksaatoista vuotta nuorempaan henkilöön kohdistuneeseen rikoslain 20 luvun 9 tai 9 a §:ssä taikka 25 luvun 3 tai 3 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn rikokseen tai sen yritykseen taikka osallisuuteen siihen.

11 §

Väliaikainen liiketoimintakielto

Jos 2 §:ssä tarkoitettu henkilö on epäiltynä tai syytteessä liiketoiminnassa tehdystä rikoksesta ja liiketoimintakiellon määräämistä voidaan pitää todennäköisenä, voi tuomioistuin syyttäjän vaatimuksesta määrätä hänet väliaikaiseen liiketoimintakieltoon, jos se on tarpeen vahingolliseksi katsottavan liiketoiminnan tai 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun rikoksen tekemisen estämiseksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

lastensuojelulain 25 ja 25 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 25 §:n 3 momentti ja 25 d §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 88/2010, sekä
lisätään 25 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 88/2010 ja 1391/2010, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

25 §

Ilmoitusvelvollisuus

— — — — —
Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapsen kohdistunutta rikoslain (39/1889) 20 luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, on voimassa, mitä rippiin tai muuhun

sielunhoitoon liittyvästä salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään tai määrätään.

25 d §

Lastensuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen antaminen poliisille

— — — — —
Lastensuojeluviranomaisen on salassapittoa koskevien säännösten estämättä ilmoitettava poliisille, jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsen on kasvuympäristössään kohdistettu ri-

koslain 21 luvussa rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Lastensuojeluviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa poliisille lapsen kohdistuneesta rikoslain 20 luvussa rangais-

tavaksi säädetystä teosta siten kuin tämän lain 25 §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 654/2004, seuraavasti:

6 §

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksityinen henkilö saa itseään koskevan otteen rikosrekisteristä voidakseen ryhtyä sellaiseen tehtävään, johon pysyväisluontoisesti ja olen- naisesti kuuluu työskentelyä alaikäisten parissa ja jossa ote on lasten kanssa työskentelevien ri- kostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaan toimitettava työnantajalle tai viranomaiselle. Otteeseen merkitään tiedot päätöksestä, jolla henkilö on tuomittu rikoslain 17 luvun 18, 18 a tai 19 §:ssä tarkoitettu saku- puoliseellisyttä loukkaavasta teosta, 20 lu- vussa tarkoitettu seksuaalirikoksesta, 21 lu- vun 1 §:n nojalla taposta, 2 §:n nojalla murhas- ta, 3 §:n nojalla surmasta tai 6 §:n nojalla tör-

keästä pahoinpitelystä, 31 luvun 2 §:n nojalla törkeästä ryöstöstä taikka 50 luvussa tarkoi- tetuista huumausainerikoksista. Otteeseen mer- kitään myös tiedot päätöksestä, jolla henkilö on aikaisemmin voimassa olleen lain nojalla tuo- mittu edellä mainittuja rikoksia vastaavasta ri- koksesta. Lisäksi otteeseen merkitään tiedot ri- koslain 17 luvun 18, 18 a tai 19 §:ssä ja 20 lu- vussa tarkoitetuista rikoksista tuomituista sa- koista, jotka on rekisteröity sakon täytäntöön- panosta annetun lain (672/2002) 46 §:n 1 mo- mentissa tarkoitettuun sakkorekisteriin. Ote on maksuton.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 2011